

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 31 maja 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Artykuł 45 TFUE — Swobodny przepływ pracowników — Obowiązek dokonania rejestracji pojazdu należącego do osoby mającej miejsce zamieszkania w Belgii i przeznaczonego do używania we Włoszech

W sprawie C-420/15

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez tribunal de première instance francophone de Bruxelles (francuskojęzyczny sąd pierwszej instancji w Brukseli, Belgia) postanowieniem z dnia 12 czerwca 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 30 lipca 2015 r., w postępowaniu karnym przeciwko:

U,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: J.L. da Cruz Vilaça (sprawozdawca), prezes izby, M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits i F. Biltgen, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu U przez J. Waldron, avocate,
- w imieniu rządu greckiego przez S. Papaïoannou oraz K. Nasopoulou, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez D. Martina oraz M. Kellerbauera, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: francuski.

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 18, 20, 45, 49 i 56 TFUE.
- 2 Wniosek ów został złożony w ramach postępowania karnego wszczętego przeciwko U, będącemu obywatelem włoskim, urzędnikiem Komisji Europejskiej, z powodu poruszania się w Belgii pojazdem samochodowym zarejestrowanym we Włoszech.

Ramy prawne

Prawo belgijskie

- 3 Artykuł 2 ust. 1 arrêté royal du 20 juillet 2001 relatif à l'immatriculation des véhicules (dekretu królewskiego z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie rejestracji pojazdów; *Moniteur belge* z dnia 8 sierpnia 2001 r., zwanego dalej „dekretem królewskim z dnia 20 lipca 2001 r.”) stanowi:

„Pojazd może zostać wprowadzony do ruchu tylko wtedy, gdy jest zarejestrowany i zaopatrzony w tablice rejestracyjne wydane podczas rejestracji”.

- 4 Na mocy art. 2 ust. 2 tego dekretu rejestracja nie jest jednak obowiązkowa w stosunku do serii pojazdów z uwagi na ich cechy charakterystyczne.
- 5 Artykuł 3 ust. 1 owego dekretu przewiduje:

„Osoby mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w Belgii rejestrują pojazdy, które zamierzają wprowadzić do ruchu w Belgii, w rejestrze pojazdów, o którym mowa w art. 6, także wówczas, gdy pojazdy te zostały już zarejestrowane za granicą.

Za osoby mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w Belgii uważa się osoby, które spełniają jedną z poniższych przesłanek:

- a) są wpisane do rejestru ludności w jednej z belgijskich gmin;

[...]

[...]”.

- 6 Artykuł 3 ust. 2 rzeczonego dekretu wymienia sytuacje, w których rejestracja w Belgii pojazdów zarejestrowanych za granicą i wprowadzonych do ruchu przez osobę mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w tym państwie członkowskim nie jest obowiązkowa.

Spór w postępowaniu głównym i pytanie prejudycjalne

- 7 Z postanowienia odsyłającego wynika, że w dniu 22 listopada 2013 r., podczas prowadzenia pojazdu samochodowego zarejestrowanego we Włoszech, U został zatrzymany w Brukseli (Belgia) w celu przeprowadzenia kontroli policyjnej.
- 8 Sąd odsyłający zauważa, że zgodnie z protokołem policji U ma swoje główne miejsce zamieszkania w Belgii oraz posiada włoskie i belgijskie prawa jazdy.

- 9 U sprecyzował przed rzeczonym sądem, że jest urzędnikiem Komisji i że ma miejsce zamieszkania zarówno w Belgii, jak i we Włoszech, dokąd udaje się każdego tygodnia w celu prowadzenia zajęć na uniwersytecie w Pizie, a także ze względów rodzinnych, związanych w szczególności z chorobą jego ojca. Wskazał on, że jest właścicielem dwóch pojazdów samochodowych, jednego zarejestrowanego w Belgii i drugiego zarejestrowanego we Włoszech, przy czym ten ostatni jest przeznaczony do używania głównie w tym drugim państwie członkowskim. Wyjaśnił także, iż w dniu kontroli przejeżdżał on tylko przez Belgię, jadąc z Włoch, gdzie znajdował się poprzedniego dnia, w celu zabrania w Brukseli osoby, z którą miał udać się na seminarium w Niemczech. Po zakończeniu tego seminarium U miał wracać do Włoch, zostawić tam ów pojazd i wrócić do Brukseli samolotem.
- 10 Orzeczeniem tribunal de police de Bruxelles (sądu policyjnego w Brukseli, Belgia) z dnia 10 września 2014 r. U został ukarany grzywną, w szczególności za wprowadzenie do ruchu na drodze publicznej niezarejestrowanego w Belgii pojazdu samochodowego, naruszając przez to przepisy dekretu królewskiego z dnia 20 lipca 2001 r.
- 11 Sąd odsyłający, który rozpoznaje odwołanie wniesione przez U, przypomina, że kwestia ewentualnej niezgodności pomiędzy art. 2 i 3 dekretu królewskiego z dnia 20 lipca 2001 r. a postanowieniami traktatu FUE w zakresie swobodnego przepływu osób była już przedmiotem, po pierwsze, opinii 31.530/4 z dnia 13 czerwca 2001 r. wydanej przez Conseil d'État belge (belgijską radę stanu) i, po drugie, wyroku Trybunału z dnia 15 grudnia 2005 r., Nadin i Nadin-Lux (C-151/04 i C-152/04, EU:C:2005:775).
- 12 W tej sytuacji tribunal de première instance francophone de Bruxelles (francuskojęzyczny sąd pierwszej instancji w Brukseli, Belgia) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 2 i 3 dekretu królewskiego z dnia 20 lipca 2001 r. [...] są sprzeczne z art. 18, 20, 45, 49 i 56 [TFUE], ponieważ pojazdy należące do osoby mającej miejsce zamieszkania w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż Belgia i zarejestrowane w tym innym państwie członkowskim, aby poruszać się po [Królestwie] Belgii – nawet tylko przejeżdżając przez ten kraj – muszą posiadać rejestrację belgijską, jeżeli osoba ta ma również miejsce zamieszkania w Belgii?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 13 Tytułem wstępu, w odniesieniu do postanowień traktatu mających zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym, warto zauważyć, że obywatel Unii, taki jak U, pracujący dla instytucji lub organu Unii w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie jego pochodzenia, jest objęty zakresem stosowania art. 45 TFUE (zob. podobnie wyroki: z dnia 3 października 2000 r., Ferlini, C-411/98, EU:C:2000:530, pkt 42; z dnia 16 grudnia 2004 r., My, C-293/03, EU:C:2004:821, pkt 47; a także z dnia 6 października 2016 r., Adrien i in., C-466/15, EU:C:2016:749, pkt 24, 25).
- 14 A zatem art. 49 TFUE, który zakazuje ograniczania swobody przedsiębiorczości, nie jest istotny w ramach sporu rozpatrywanego w postępowaniu głównym, jako że swoboda ta dotyczy dostępu do podejmowania i wykonywania działalności prowadzonej na własny rachunek.
- 15 Nie ma również znaczenia w tym względzie art. 56 TFUE, ponieważ akta sprawy, jakimi dysponuje Trybunał, nie zawierają żadnej informacji pozwalającej wykazać związek między rozpatrywaną w postępowaniu głównym sytuacją a wykonywaniem przewidzianej w tym przepisie swobody świadczenia usług.

- 16 Jeśli chodzi o art. 18 TFUE, to może on być stosowany samodzielnie wyłącznie w sytuacjach podlegających prawu Unii, w odniesieniu do których traktat nie zawiera szczególnych postanowień o zakazie dyskryminacji. Zasada niedyskryminacji została zaś wprowadzona w życie – w dziedzinie swobodnego przepływu pracowników – przez art. 45 TFUE (zob. podobnie wyrok z dnia 25 października 2012 r., Prete, C-367/11, EU:C:2012:668, pkt 18, 19).
- 17 Wreszcie art. 20 TFUE, ustanawiający obywatelstwo Unii, ogranicza się do stwierdzenia, iż obywatele Unii korzystają z praw i podlegają obowiązkom przewidzianym traktatem. Nie może być on zatem, w tym względzie, stosowany w sposób autonomiczny w stosunku do szczególnych postanowień traktatu regulujących prawa i obowiązki obywateli Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 16 grudnia 2004 r., My, C-293/03, EU:C:2004:821, pkt 32).
- 18 W świetle tych rozważań art. 18, 20, 49 i 56 TFUE nie mają znaczenia dla sprawy rozpatrywanej w postępowaniu głównym.
- 19 W konsekwencji należy przeformułować pytanie prejudycjalne jako dotyczące kwestii, czy art. 45 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom prawa państwa członkowskiego, które zobowiązują pracownika mającego w tym państwie członkowskim miejsce zamieszkania do zarejestrowania w tym państwie – w celu umożliwienia przemieszczania się tam, nawet tylko sporadycznie – pojazdu, którego pracownik ów jest właścicielem i który to pojazd jest zarejestrowany w innym państwie członkowskim.
- 20 W tym względzie należy zauważyć najpierw, że art. 45 TFUE stoi na przeszkodzie jakimkolwiek przepisowi, który – nawet jeżeli jest stosowany bez dyskryminacji ze względu na przynależność państwową – może zakłócać lub czynić mniej atrakcyjnym korzystanie przez obywateli Unii z podstawowych swobód zagwarantowanych traktatem (wyrok z dnia 6 października 2016 r., Adrien i in., C-466/15, EU:C:2016:749, pkt 26). Wobec tego art. 45 TFUE zakazuje ograniczeń swobodnego przepływu osób nawet o nikłym zakresie lub o małym znaczeniu (zob. podobnie wyrok z dnia 12 lipca 2012 r., Komisja/Hiszpania, C-269/09, EU:C:2012:439, pkt 55 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 21 Następnie Trybunał stwierdził już, że spoczywający na pracownikach mających miejsce zamieszkania w danym państwie członkowskim obowiązek dokonania w tym państwie członkowskim rejestracji pojazdów należących do spółki i oddanych przez spółkę mającą siedzibę w innym państwie członkowskim do dyspozycji tych pracowników stanowi przeszkodę w swobodnym przepływie pracowników (zob. podobnie wyroki: z dnia 15 września 2005 r., Komisja/Dania, C-464/02, EU:C:2005:546, pkt 46, 52; a także z dnia 15 grudnia 2005 r., Nadin i Nadin-Lux, C-151/04 i C-152/04, EU:C:2005:775, pkt 36).
- 22 Ponadto Trybunał orzekł, iż przeszkodą w swobodnym przepływie pracowników może być uregulowanie, które – nawet jeżeli jest stosowane niezależnie od przynależności państwowej danych pracowników – wpływa nie tylko na dostęp do rynku pracy, ale także na warunki wykonywania działalności gospodarczej (wyrok z dnia 15 września 2005 r., Komisja/Dania, C-464/02, EU:C:2005:546, pkt 36, 37).
- 23 Wreszcie, w ramach sporu dotyczącego zastosowania tego samego, rozpatrywanego w postępowaniu głównym art. 3 dekretu królewskiego z dnia 20 lipca 2001 r. Trybunał uznał w istocie, iż państwa członkowskie mogą nałożyć obowiązek dokonania rejestracji, taki jak ten przewidziany w tym artykule, w stosunku do pojazdu spółki oddanego do dyspozycji osobie wykonującej działalność na własny rachunek, mającej miejsce zamieszkania w Belgii i który to pojazd jest już zarejestrowany w innym państwie członkowskim, gdy pojazd ów zasadniczo przeznaczony jest do stałego używania na terytorium tego pierwszego państwa członkowskiego lub gdy rzeczywiście jest używany w taki sposób (zob. podobnie wyrok z dnia 15 grudnia 2005 r., Nadin i Nadin-Lux, C-151/04 i C-152/04, EU:C:2005:775, pkt 41–43).

- 24 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że zgodnie z art. 2 i 3 dekretu królewskiego z dnia 20 lipca 2001 r. władze belgijskie nakładają grzywnę na mające tam miejsce zamieszkania osoby, które poruszają się po sieci drogowej tego państwa członkowskiego pojazdem samochodowym do nich należącym i zarejestrowanym w innym państwie członkowskim.
- 25 Należy stwierdzić, że praktyka taka uniemożliwia obywatelowi Unii mającemu miejsce zamieszkania w Belgii, który opuścił państwo członkowskie jego pochodzenia i skorzystał ze swego prawa do swobodnego przemieszczania się jako pracownik, korzystanie nawet w minimalnym zakresie z belgijskiej sieci drogowej za pomocą pojazdu samochodowego, którego jest właścicielem i który to pojazd jest zarejestrowany w innym państwie członkowskim.
- 26 W tych okolicznościach obowiązek dokonania rejestracji, taki jak ten wprowadzony przez art. 2 i 3 dekretu królewskiego z dnia 20 lipca 2001 r., nawet jeśli ma on zastosowanie do wszystkich osób mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Belgii, niezależnie od przynależności państwowej, może czynić mniej atrakcyjnym korzystanie z podstawowej swobody przewidzianej w art. 45 TFUE. W konsekwencji obowiązek taki stanowi przeszkodę w swobodnym przepływie pracowników.
- 27 W odniesieniu do możliwego uzasadnienia takiej przeszkody z informacji, jakimi dysponuje Trybunał, wynika, że pojazd należący do U, zarejestrowany we Włoszech, był zasadniczo przeznaczony do używania we wskazanym państwie członkowskim.
- 28 Jeżeli używanie tego pojazdu ma rzeczywiście taki charakter, czego zbadanie należy do sądu odsyłającego, wskazana w pkt 23 niniejszego wyroku przesłanka powiązania z państwem członkowskim nakładającym obowiązek dokonania rejestracji nie jest spełniona.
- 29 Uregulowanie krajowe, takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, może zatem być dopuszczalne jedynie w drodze odstępstwa z przyczyn wyraźnie wymienionych w art. 45 ust. 3 TFUE lub, jeśli uregulowanie to służy słusznemu celowi zgodnemu z traktatem, a jego zastosowanie jest uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego. Jednak w takim przypadku jego zastosowanie powinno być adekwatne do realizacji danego celu i nie wykraczać poza to, co niezbędne do osiągnięcia owego celu (wyrok z dnia 15 września 2005 r., Komisja/Dania, C-464/02, EU:C:2005:546, pkt 53).
- 30 Tymczasem sąd odsyłający nie przedstawił żadnych powodów mogących uzasadnić przeszkodę w swobodnym przepływie pracowników wynikającą z art. 2 i 3 dekretu królewskiego z dnia 20 lipca 2001 r., jakie zostały zastosowane przez belgijskie władze. Podobnie rząd belgijski nie wskazał żadnego uzasadnienia tych przepisów.
- 31 W tych okolicznościach na zadane pytanie należy odpowiedzieć, że art. 45 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom prawa państwa członkowskiego, takim jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, na mocy których pracownik mający w tym państwie członkowskim miejsce zamieszkania jest zobowiązany do zarejestrowania w tym państwie członkowskim pojazdu samochodowego, którego jest właścicielem, a który to pojazd został już zarejestrowany w innym państwie członkowskim i jest zasadniczo przeznaczony do używania na terytorium tego innego państwa członkowskiego.

W przedmiocie kosztów

- 32 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 45 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom prawa państwa członkowskiego, takim jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, na mocy których pracownik mający w tym państwie członkowskim miejsce zamieszkania jest zobowiązany do zarejestrowania w tym państwie członkowskim pojazdu samochodowego, którego jest właścicielem, a który to pojazd został już zarejestrowany w innym państwie członkowskim i jest zasadniczo przeznaczony do używania na terytorium tego innego państwa członkowskiego.

Podpisy